

بررسی میزان عزت نفس در دانشجویان پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی ابن سینا همدان در سال ۱۳۹۸

مهرداد ملکی جاماسبی

مربی ، گروه پرستاری ، دانشکده پرستاری و مامایی ، دانشگاه علوم پزشکی همدان ، همدان ، ایران

هیوا اعظمی

مربی ، گروه پرستاری ، دانشکده پرستاری و مامایی ، دانشگاه علوم پزشکی همدان ، همدان ، ایران

کامران علیپور

دانشجوی کارشناسی پرستاری ، کمیته تحقیقات دانشجویی ، دانشگاه علوم پزشکی همدان ، همدان ، ایران

سیده حدیث ابراهیمی نشاط

دانشجوی کارشناسی مامایی ، کمیته تحقیقات دانشجویی ، دانشگاه علوم پزشکی همدان ، همدان ، ایران

نرگس قربانی

دانشجوی دکترای آمار زیستی ، دانشکده بهداشت ، دانشگاه علوم پزشکی همدان ، همدان ، ایران

فیروزه بیرانوند

دانشجوی کارشناسی ارشد روان پرستاری ، دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی همدان ، همدان ، ایران

firoozebeiranvand@yahoo.com

چکیده

مقدمه: عزت نفس یکی از فاکتورهای مهم در سلامت روان دانشجویان تلقی می‌شود که می‌تواند تاثیر مثبتی در افزایش کیفیت زندگی و تحصیل دانشجویان داشته باشد. مطالعه حاضر با هدف بررسی میزان عزت نفس دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی ابن سینا همدان انجام شد.

مواد و روش‌ها: پژوهش حاضر یک مطالعه توصیفی-تحلیلی از نوع همبستگی می‌باشد. جامعه آماری پژوهش شامل تمامی دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی در مقطع لیسانس بود که ۱۲۰ نفر از ۱۲ دوره در حال تحصیل در دانشکده و از هر دوره ۱۰ نفر با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی انتخاب شدند. داده‌ها با استفاده از پرسشنامه ۱۰ سوالی استاندارد روزنبرگ و پرسشنامه اطلاعات دموگرافیک محقق ساخته جمع آوری گردید و با استفاده از روشهای همبستگی، تحلیل واریانس به روش آنوا، مقایسه میانگین‌ها یا رتبه‌های آنها به روش **t test** و **mann-whitney** با استفاده از نرم‌افزار **spss** نسخه ۲۱ تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌ها: میانگین و انحراف معیار نمره عزت نفس دانشجویان $1,83 \pm 0,21$ بود. ۸۸ نفر (۷۳,۳٪) از دانشجویان نمره عزت نفس خوب داشتند. بیشترین تعداد دانشجویان دختر (۶۵,۸٪)، مجرد (۹۱,۷٪) و خوابگاهی (۶۰٪)، بودند. بین میانگین نمره عزت نفس و اطلاعات دموگرافیک رابطه معناداری مشاهده نشد.

نتیجه‌گیری: باتوجه به تاثیر عزت نفس بر ویژگی‌های روانی افراد و ارتباط انکارناپذیر آن با پیشرفت تحصیلی و موفقیت بالینی دانشجویان، انجام اقدامات و ارائه راهکارهایی برای ارتقاء عزت نفس دانشجویان می‌تواند موجب پیشرفت تحصیلی و بهبود کیفیت سیستم های آموزشی و بالینی دانشجویان شود.

کلیدواژه‌ها: عزت نفس، دانشجو، علوم پزشکی

مقدمه:

دوران دانشجویی، دورانی پر تنش و پر از هیجانات متفاوت برای دانشجویان می باشد (زارع و همکاران ، ۱۳۸۶) تمامی دانشجویان دارای استرس های مرتبط با رشته خود هستند که در این میان دانشجویان علوم پزشکی به علت حضور در محیط بیمارستان، اورژانس و برخورد با مشکلات بیماران و فشار های روحی روانی ناشی از تماس با بیماران در معرض از دست دادن سلامت روانی هستند (عزیزی و همکاران ، ۱۳۹۲). یکی از مسائل مهمی که در سلامت روانی افراد مطرح می باشد، عزت نفس است (فکوری و همکاران ، ۱۳۹۴). عزت نفس عامل روانشناختی مهم و اثرگذار بر سلامت و کیفیت زندگی به شمار میرود و از مدتها قبل به عنوان یک مولفه ی اساسی سلامت روانی مورد توجه بوده است (علیزاده و همکاران ، ۱۳۹۳). عزت نفس به معنای درجه تصویب و ارزشی که شخص نسبت به خود احساس می کند، یا قضاوتی است که فرد نسبت به ارزش خود دارد (Fredrickson و همکاران ، ۲۰۱۴). روزنبرگ و طرفداران نظریه یادگیری اجتماعی، عزت نفس را به عنوان تمایل به تجربه خود به عنوان یک فرد دارای صلاحیت مقابله با چالش های اساسی زندگی و لایق خوشبختی، تعریف می کنند (Minev و همکاران ، ۲۰۱۸). عزت نفس بر جنبه های مختلف زندگی مانند افکار، ادراک، هیجانات، آرزوها و اهداف فرد اثر می گذارد (میرزایی علویجه و همکاران ، ۱۳۹۱). با بالا رفتن عزت نفس، فرد احساس توانمندی و ارزشمندی پیدا خواهد کرد و همین امر منجر به تغییرات مثبتی از جمله اعتماد به نفس بالا، تلاش برای کسب موفقیت، افزایش اراده و گرایش به سمت زندگی سالم در فرد خواهد شد (علیزاده و همکاران ، ۱۳۹۴). چالش های دوران دانشجویی می تواند منابع مختلفی از اضطراب را به وجود آورده و در نتیجه سلامت دانشجویان را به خطر بیندازد. بنابر آنچه که گفته شد عزت نفس هسته ی مرکزی و ساختار روانشناسی فرد است که وی را در برابر اضطراب محافظت نموده و آرامش خاطر وی را فراهم می آورد، همچنین مانند یک سپر محافظ، فرد را در مقابله با فشارهای روانی و وقایع فشار آور منفی زندگی حمایت می کند. فردی که از احساس عزت نفس بالایی برخوردار است به راحتی قادر است با تهدیدها و وقایع فشارآور بیرونی بدون تجربه ی برانگیختگی منفی و از هم پاشیدگی سازمان روانی مواجه گردد (حسینی و همکاران ، ۱۳۸۶). در مقابل، عزت نفس پایین باعث بروز رفتارهایی از جمله کاهش عملکرد، احساس بی کفایتی، احساس تنهایی، سو استفاده از مواد، دوری از واقعیت و رفتارهای خود تخریبی می شود (بابایی و همکاران ، ۲۰۱۵).

3

در رابطه با وضعیت عزت نفس دانشجویان مطالعات مختلفی صورت گرفته است که نتایج متناقضی را گزارش کرده اند. یافته های مطالعه ی عزیزی و همکاران در سال ۱۳۹۲ که در دانشجویان پرستاری یکی از دانشگاه های منتخب شهر تهران انجام شد نشان داد که از مجموع ۱۳۰ نفری که مورد مطالعه قرار گرفته اند، ۵۸/۵ درصد عزت نفس پایین و مابقی عزت نفس بالایی داشتند (عزیزی و همکاران ، ۱۳۹۲). همچنین در مطالعه ی سرینکان و همکاران با هدف تعیین سطح عزت نفس دانشجویان دانشگاه پاموک کاله ترکیه درصد میانگین عزت نفس دانشجویان در حد متوسط برآورد شد (Serinkan و همکاران ، ۲۰۱۴). در مطالعه جنتی و همکاران (۱۳۹۰) در مازندران ۹۱ درصد از دانشجویان پرستاری از عزت نفس بالایی برخوردار بودند (جنتی و همکاران ، ۱۳۹۰) (علیزاده و همکاران (۱۳۹۱) نیز در مطالعه خود که به مقایسه عزت نفس دانشجویان پرستاری و مامایی پرداختند، عزت نفس بالایی را در اکثریت دانشجویان گزارش کردند (علیزاده و همکاران ، ۱۳۹۴). در مطالعه مرادی و همکاران (۱۳۹۷) با عنوان بررسی ارتباط عزت نفس با پیشرفت تحصیلی در دانشجویان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی کردستان، واحدهای مورد پژوهش از عزت نفس بالایی برخوردار بودند (مرادی و همکاران ، ۱۳۹۷). در مطالعه ی جنابادی با عنوان تعیین ارتباط عزت نفس و هوش هیجانی

با موفقیت تحصیلی دانشجویان در دانشگاه پیام نور کهنوج ، درصد میانگین عزت نفس جامعه ی مورد مطالعه متوسط به دست آمده است (Jenaabadi ۲۰۱۴).

با توجه به اهمیت زیاد عزت نفس و همچنین نتایج مختلف در مطالعات متفاوت ، به ویژه در دانشجویان دانشگاه های علوم پزشکی، مطالعه حاضر با هدف تعیین میزان عزت نفس در دانشجویان پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی ابن سینا همدان در سال ۱۳۹۸ انجام شد .

مواد و روش ها:

مطالعه حاضر یک پژوهش مقطعی و از نوع توصیفی تحلیلی بود که بر روی ۱۲۰ نفر از دانشجویان کارشناسی پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی ابن سینا شهر همدان انجام شد. معیار های ورود به مطالعه شامل اشتغال به تحصیل دانشجویان در دانشکده پرستاری و مامایی و داشتن رضایت در پر کردن پرسشنامه بود. دانشجویانی که تمایل به شرکت در مطالعه نداشتند یا پرسشنامه را ناقص پر کردند، از مطالعه کنار گذاشته شدند. بعد از کسب مجوز لازم از کمیته اخلاق دانشگاه (IR.UMSHA.REC.1398.216) و ارائه توضیحات لازم، کسب رضایت کتبی از دانشجویان، اطمینان دادن درباره محرمانه ماندن اطلاعات آنان و با در نظر گرفتن این مطلب که دانشجویان پرستاری در هشت ترم مختلف و دانشجویان مامایی در ۴ ترم مختلف و جمعا ۱۲ گروه دانشجویان در دانشکده پرستاری و مامایی وجود دارد، از هر ترم ۱۰ نفر به روش تصادفی انتخاب شدند. جهت جمع آوری اطلاعات از پرسشنامه استفاده شد که به صورت خود گزارشی و توسط دانشجویان تکمیل شد. پرسشنامه شامل دو بخش بود. بخش اول در ارتباط با اطلاعات دموگرافیک (سن، جنس، وضعیت تاهل، تحصیلات والدین، وضعیت اقتصادی، ترم تحصیلی، رشته تحصیلی، محل سکونت، معدل کل دانشجو و سابقه بیماری) بود.

بخش دوم شامل پرسشنامه استاندارد روزنبرگ جهت بررسی وضعیت عزت نفس بود. پرسشنامه روزنبرگ شامل ۱۰ سوال است، ۵ عبارت آن به شکل مثبت (سوالات ۱ تا ۵) و ۵ عبارت دیگر به صورت منفی (سوالات ۶ تا ۱۰) است. پاسخ موافق به هر یک از عبارت ها نمره ۱+ و پاسخ منفی به هر یک از عبارت ها نمره ۱- دریافت می کند. نمره ی ۱۰+ نشان دهنده ی بالاترین میزان عزت نفس و نمره ی ۱۰- بیانگر کمترین میزان عزت نفس است. روایی و پایایی این ابزار در مطالعات مختلف در ایران مورد تایید قرار گرفته است، از جمله در مطالعه ی رجیبی که در دانشگاه شهید چمران اهواز انجام شده است، ضریب اعتبار پرسشنامه با روش تعیین همسانی درونی و آلفای کرونباخ برابر با ۰/۸۴ تعیین شده است (رجیبی و کارجو کسمایی، ۱۳۹۰) همچنین در مطالعه ای که توسط عزیززاده در سال ۱۳۸۲ انجام شد، ضریب آلفای کرونباخ پرسشنامه عزت نفس ۷۳٪ به دست آمده است (علی زاده و همکاران ، ۱۳۸۴).

داده های مربوط به مطالعه به کمک نرم افزار spss-21 در سطح معنی داری $p < 0/05$ تحلیل شدند. تجزیه و تحلیل داده ها با روش های همبستگی، تحلیل واریانس به روش آنوا، مقایسه میانگین ها یا رتبه های آنها به روش mann-whitney و کروسکال والیس انجام شد.

یافته ها:

نتایج نشان داد که میانگین نمره عزت نفس در دانشجویان برابر با $1,83 \pm 0,21$ بود (جدول ۱) که در این میان ۷۳,۳ درصد از دانشجویان نمره عزت نفس خوب و ۴/۲ درصد نمره عزت نفس ضعیف کسب کردند. رده سنی ۱۸-۲۱ سال بیشترین تعداد دانشجو را داشته و میانگین نمره عزت نفس دانشجویان در این رده $1,81 \pm 0,21$ بود. ۷۰ درصد از دانشجویان در رشته پرستاری تحصیل می کردند. ۶۵,۸ درصد از شرکت کنندگان در مطالعه دختر و ۳۴,۲ درصد پسر بودند. ۹۱/۷ درصد از دانشجویان مجرد، ۶۰ درصد خوابگاهی و تعداد ۲۵,۸ درصد دانشجویان کارورز بودند.

جدول ۱. میانگین کلی نمره عزت نفس در دانشجویان

تعداد	تغییرات	حداقل	حداکثر	میانگین	انحراف معیار	واریانس
۱۲۰	۲-۱	۱	۲	۱,۸۳	۰,۲۱	۰,۰۴۵

5

همچنین نتایج نشان داد که بین میانگین نمره عزت نفس دانشجویان بر اساس گروه های سنی مختلف ($p = 0,359$) جنسیت ($p = 0,718$)، وضعیت تاهل ($p = 0,377$)، سطح تحصیلات والدین ($p = 0,454$)، محل سکونت ($p = 0,500$)، درآمد خانوادگی ($p = 0,220$)، رشته تحصیلی ($p = 0,72$)، سابقه بیماری ($p = 0,172$)، ترم تحصیلی ($p = 0,197$) تفاوت آماری معناداری وجود ندارد (جدول ۲).

جدول ۲. میانگین و انحراف معیار عزت نفس دانشجویان مورد مطالعه بر حسب اطلاعات دموگرافیک

متغیر	تعداد	درصد	میانگین عزت نفس	انحراف معیار	P
سن	۲۱-۱۸	۵۶,۷	۱,۸۱	۰,۲۱	۰,۳۵۹
	۲۵-۲۲	۳۹,۲	۱,۸۵	۰,۲۱	
	۴۰-۲۶	۴,۲	۱,۸۶	۰,۲۰	
جنس	مذکر	۳۴,۲	۱,۸۲	۰,۲۱	۰,۷۱۸

	۰,۲۱	۱,۸۳	۶۵,۸	۷۹	مونث	
	۰,۲۰	۱,۸۴	۹۱,۷	۹	متاهل	
۰,۳۷۷	۰,۱۵	۱,۸۲	۷,۵	۱۱۰	مجرد	وضعیت تاهل
	۰,۰۱	۱,۲	۰,۸	۱	مطلقه	
۰,۷۲	۰,۲۳	۱,۸۰	۷۰	۸۴	پرستاری	رشته تحصیلی
	۰,۱۸	۱,۹۰	۳۰	۳۶	مامایی	
۰,۱۹۷	۰,۲۲	۱,۷۸	۷۴,۲٪	۸۹	کارآموز	ترم تحصیلی
	۰,۲۲	۱,۹۰	۲۵,۸٪	۳۱	کارورز	
۰,۱۷۲	۰,۲۱	۱,۶۸	٪۶۱۶	۶	دارای بیماری	سابقه بیماری
	۰,۲۱	۱,۸۴	۹۳,۳	۱۱۲	بدون بیماری	
۰,۵۰۰	۰,۲۳	۱,۸۰	۶۰	۷۲	خوابگاهی	محل سکونت
	۰,۱۳	۱,۸۳	۱۱,۷	۱۴	منزل شخصی	
	۰,۲۱	۱,۸۳	۲۸,۳	۳۴	ساکن همدان	
	۰,۱۸	۱,۷۱	۵	۶	بی سواد	
۰,۴۵۴	۰,۲۵	۱,۸۴	۹,۲	۱۱	ابتدایی	سطح تحصیلات والدین
	۰,۲۴	۱,۷۸	۱۴,۲	۱۷	سیکل	
	۰,۱۵	۱,۷۹	۲۵,۸	۳۱	دیپلم	
	۰,۲۱	۱,۸۸	۴۵,۸	۵۵	لیسانس و بالاتر	
۰,۲۲۰	۰,۲۱	۱,۸۳	۹۴,۲	۱۱۳	۱,۵>	درآمد خانوادگی
	۰,۲۰	۱,۷۶	۲,۵	۳	۲,۵-۱,۵	
	۰,۷۰	۱,۵۵	۱,۷	۲	۳,۵-۲,۵	
	۰,۰۰	۱,۹۰	۱,۷	۲	۳,۵<	

بحث :

مطالعه حاضر با هدف " بررسی میزان عزت نفس در دانشجویان پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی ابن سینا همدان در سال ۱۳۹۸" انجام شد. یافته های مطالعه حاضر نشان داد که میانگین نمره عزت نفس در دانشجویان پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی ابن سینا برابر با $1,83 \pm 0,21$ بود که در این میان $73,3$ درصد نمره عزت نفس خوب ($1,76-2$) داشتند. با توجه به اهمیت موضوع عزت نفس در دانشجویان، مطالعات متعددی در این زمینه صورت گرفته که نتایج متناقضی را گزارش نموده اند، از جمله مطالعات هم راستا با مطالع حاضر می توان به مطالعه مرادی و همکاران (1397) در دانشگاه علوم پزشکی کردستان اشاره کرد که بر روی 194 دانشجو صورت گرفت و دانشجویان مورد مطالعه از عزت نفس بالایی برخوردار بودند (مرادی و همکاران ، 1397). در مطالعه زارع و همکاران نیز دانشجویان از عزت نفس خوب برخوردار بودند (زارع و همکاران ، 1386). همچنین در مطالعه عسگری و همکاران که به بررسی وضعیت اعتماد به نفس در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی گیلان پرداخته بودند، نمره عزت نفس دانشجویان بالا گزارش شد (عسگری و همکاران ، 1395)، مطالعه سپاهی و همکاران که به بررسی عزت نفس و ارتباط آن با پیشرفت تحصیلی در دانشجویان پزشکی در دانشگاه علوم پزشکی بابل پرداخته بودند، اکثریت دانشجویان دارای عزت نفس بالا بودند (سپاهی و همکاران ، 2015). از طرفی مطالعه ای توصیفی توسط بلسیال و همکاران (2015) با هدف " ارزیابی سطح عزت نفس در دانشجویان ارشد دانشکده پرستاری بنگلور" هند انجام گردید، نتایج مطالعه نشان داد ($68/6$ درصد) از دانشجویان عزت نفس متوسط و ($31/4$ درصد) عزت نفس پایین داشتند که مطالعه حاضر با نتایج آن مطالعه هم راستا نمی باشد (Belsiyal, 2015). دلیل تفاوت نتایج آن با مطالعه حاضر می تواند تعداد کم نمونه ها و مورد مطالعه قرار گرفتن دیدگاه دانشجویان کارشناسی ارشد و تفاوت های فرهنگی میان دو کشور باشد.

بیشترین میزان گروه سنی شرکت کننده در پژوهش در بازه $18-21$ سال بوده ($56/7$ درصد) و میانگین نمره عزت نفس آنها $1,86 \pm 0,21$ بود. بین گروه های سنی مختلف تفاوت معناداری در میانگین نمره عزت نفس مشاهده نشد ($p=0,359$). در همین راستا مطالعه شریفی و همکاران که به بررسی رابطه عزت نفس مادران و دختران نوجوان آنها پرداخت، نشان داد بین نمره عزت نفس با سن دانش آموزان رابطه معناداری وجود ندارد (شریفی و همکاران ، 1390).

بیشترین تعداد دانشجویان (97 نفر) دختر بودند که بین میانگین نمره عزت نفس و جنسیت تفاوت معناداری مشاهده نشد ($p=0,718$). بر این اساس در مطالعه مرادی و همکاران نیز بین میانگین نمره عزت نفس و جنسیت افراد رابطه معناداری مشاهده نشد ($p<0.05$) (مرادی و همکاران ، 1397). همچنین در مطالعه زارع و همکاران که به بررسی رابطه پیشرفت تحصیلی با سلامت عمومی و عزت نفس دانشجویان پرداخت، در میانگین نمره عزت نفس دانشجویان زن و مرد اختلاف معنی داری مشاهده نشد (زارع و همکاران ، 1386). اما در مطالعه عسگری و همکاران بین میانگین نمره عزت نفس و جنسیت دانشجویان، رابطه معنی داری مشاهده شد ($p=0,015$)، بطوریکه عزت نفس در پسران کمتر از دختران بود و مطالعه حاضر با آن مطالعه هم راستا نمی باشد (عسگری و همکاران ، 1395) دلیل غیر همسو بودن نتایج می تواند تفاوت در تعداد نمونه های مورد پژوهش و ابزار بررسی عزت نفس باشد.

۱۱۰ نفر از دانشجویان (۹۱/۷٪)، مجرد بودند که بین میانگین نمره عزت نفس دانشجویان از نظر وضعیت تاهل، تفاوت معناداری مشاهده نشد ($p=0,377$). در مطالعه عسگری و همکاران بیشترین تعداد دانشجویان، مجرد (۹۴/۲٪) بوده و بین نمره عزت نفس دانشجویان مجرد و متأهل تفاوت معناداری وجود نداشت که مطالعه حاضر با آن هم خوانی دارد (عسگری و همکاران، ۱۳۹۵). نتایج مطالعه زارع و همکاران نیز نشان داد که تعداد دانشجویان مجرد بسیار زیادتر از دانشجویان متأهل بوده و همچنین بین نمره عزت نفس دانشجویان و وضعیت تاهل آنها رابطه معناداری مشاهده نشد (زارع و همکاران، ۱۳۸۶).

بیشترین تعداد دانشجویان پرستاری بوده (۰/۷۰٪) که رابطه معناداری بین نمره عزت نفس دانشجویان پرستاری و مامایی دیده نشد ($p=0,72$). در این زمینه مطالعه زارع و همکاران نشان داد که بین رشته های مختلف تحصیلی و نمره عزت نفس دانشجویان رابطه معناداری وجود نداشته و مطالعه حاضر با آن هم خوانی دارد (زارع و همکاران، ۱۳۸۶). از دیگر سو مطالعه عسگری و همکاران نشان داد که بین نمره عزت نفس و رشته تحصیلی دانشجویان رابطه معناداری وجود دارد ($p=0,023$). همچنین در مطالعه میرزایی و همکاران بین نمره عزت نفس و رشته تحصیلی دانشجویان رابطه معناداری وجود داشت ($p=0,001$) و مطالعه حاضر با آن هم راستا نمی باشد (میرزایی علویجه و همکاران، ۱۳۹۱). از آنجایی که عزت نفس می تواند متأثر از چگونگی ارتباط و محاوره فرد با دیگران باشد و در اثر نیاز به دیدگاه مثبت به وجود می آید، لذا به طور کلی می توان به این مسئله اشاره نمود که این یافته ها می تواند ناشی از بار ارزشی باشد که از طرف دیگران مانند اساتید، کادر آموزشی و اداری دانشکده به دانشجویان انتقال یافته است. از طرف دیگر عزت نفس به عنوان هسته مرکزی ساختارهای روانشناسی فرد در مقابله با استرس هایی نظیر فشارهای روانی، فردی و اجتماعی یاد شده است، به نظر می رسد که دانشجویان برخی رشته ها از مهارت های مقابله ای بهتری نسبت به سایر رشته ها برخوردار باشند (میرزایی علویجه و همکاران، ۱۳۹۱) ولی در مطالعه حاضر ممکن است سایر عواملی که بر عزت نفس دانشجویان تاثیر گذار بوده و مورد بررسی قرار نگرفته اند، سبب ایجاد این تفاوت شده باشد.

بیشتر دانشجویان سابقه بیماری نداشتند و رابطه معناداری بین نمره عزت نفس و سابقه بیماری در دانشجویان دیده نشد ($p=0,172$). در این زمینه نتایج مطالعه زارع و همکاران نیز نشان داد که هم راستا با مطالعه حاضر، نمره ی حیطة های اضطراب، افسردگی، نشانه های جسمانی، اختلال در کارکرد اجتماعی در دو جنس تقریباً یکسان بوده و بین عزت نفس و سابقه سلامتی دانشجویان رابطه معناداری وجود نداشت (زارع و همکاران، ۱۳۸۶).

تعداد دانشجویان کارورز ۳۱ نفر (۲۵,۸٪) بود، که بین نمره عزت نفس دانشجویان با ترم تحصیلی مختلف رابطه معناداری مشاهده نشد ($p=0,197$). در این راستا نتایج مطالعه مرادی و همکاران (۱۳۹۷) نشان داد که ۷۱ نفر از دانشجویان (۳۶,۶٪)، کارورز بوده و بین دانشجویان با ترم تحصیلی مختلف رابطه معناداری مشاهده نشد (مرادی و همکاران، ۱۳۹۷).

۴۵/۸٪ از والدین دانشجویان دارای تحصیلات لیسانس و بالاتر می باشند. بین نمره عزت نفس دانشجویان و سطح تحصیلات والدین ارتباط معناداری مشاهده نگردید ($p=0,454$). در این زمینه مطالعه ی بلسیال (۲۰۱۵) نشان داد که والدین اکثر دانشجویان سطح تحصیلات بالایی داشته و بین نمره عزت نفس دانشجویان و سطح تحصیلات والدین با سواد و بی سواد تفاوت معنی داری وجود دارد که مطالعه حاضر با آن همخوانی ندارد (Belsiyal, ۲۰۱۵). میتوان علت آن را تفاوت در جوامع فرهنگی و مقطع تحصیلی متفاوت دانشجویان مورد بررسی در نظر گرفت.

۷۲ نفر از دانشجویان (۶۰٪) خوابگاهی بودند، بین نمره عزت نفس دانشجویان و محل سکونت آنها تفاوت معناداری مشاهده نشد ($p=0,500$). در این زمینه نتایج مطالعه زارع نشان داد که بیشتر دانشجویان خوابگاهی بوده و بین نمره عزت نفس آنها با دانشجویان غیر خوابگاهی تفاوت معناداری مشاهده شده است ($p=0,014$), که یافته های مطالعه حاضر با مطالعه زارع همخوانی

ندارد (زارع و همکاران، ۱۳۸۶). از علل این تفاوت میتوان به تفاوت در تعداد نمونه های مورد پژوهش و تفاوت در رشته های مورد بررسی در مطالعه زارع اشاره کرد.

بیشترین تعداد دانشجویان درآمد خانوادگی کمتر از ۱/۵ میلیون در ماه (۹۴/۲) داشتند که رابطه معناداری بین نمره عزت نفس دانشجویان با درآمد خانوادگی مختلف، مشاهده نشد ($p=0,220$). در این زمینه مطالعه بلسیال (۲۰۱۵) نشان داد که بیشتر دانشجویان با درآمد خانوادگی پایین می باشند (۷۱/۴٪)، که بین نمره عزت نفس و سطح درآمد خانوادگی دانشجویان رابطه معناداری مشاهده نشد ($p=0,39$, Belsiyal, ۲۰۱۵) و نتایج مطالعه حاضر با آن مطالعه هم خوانی دارد.

نتیجه گیری:

عزت نفس یک اصل در شناخت روان و ارزش هر فرد نسبت به خود است، بنابراین اهمیت زیادی در جلوگیری از ایجاد و افزایش بیماری های روان دارد. از آنجایی که دانشجویان قشر عظیمی از افراد جوان کشور را تشکیل می دهند و در این بین دانشجویان پرستاری و مامایی بخش مهمی از نیروی کار بیمارستان در آینده محسوب می شوند، تلاش برای افزایش عزت نفس آنان در زمینه تحصیل و کار در بالین باید در اولویت باشد. با توجه به اینکه در پژوهش حاضر بین ویژگی های دموگرافیک دانشجویان با عزت نفس رابطه ی معناداری یافت نشد، می توان نتیجه گرفت که ممکن است تاثیر سایر عواملی که سنجیده نشده اند سبب این امر گردیده باشد و بنابراین پیشنهاد می گردد که پژوهش های دیگری در زمینه بررسی وضعیت عزت نفس دانشجویان در بدو ورود به دانشگاه و همچنین بررسی دیگر عوامل موثر بر عزت نفس دانشجویان از جمله محیط آموزشی دانشگاه، محیط آموزشی بالین و وضعیت تحصیلی دانشجویان صورت بگیرد.

منابع:

- بابایی مریم؛ سوقه ریحانه فداکار؛ الاسلامی فرزانه شیخ و نژاد احسان کاظم. (۲۰۱۵). بررسی میزان عزت نفس و عوامل مرتبط با آن در دانش مجله پرستاری و مامایی جامع نگر، ۲۵(۳): ۸-۱. آموزان دبیرستانهای شهر رشت
- جنتی یداله؛ موسوی سیده عاطفه؛ عظیمی لولتی حمیده؛ فانی صابری لاله؛ همتا امیر؛ فیضی سعیده و قبادی مامک. (۱۳۹۰). بررسی میزان مجله دانشگاه علوم 89. هوش هیجانی و عزت نفس در دانشجویان پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی مازندران در سال ۱۳
- : پزشکی مازندران (نامه دانشگاه)، ۲۱(۱) ویژه نامه))
- حسینی محمدعلی؛ دژکام محمود و میرلاشاری ژیلا. (۱۳۸۶). همبستگی عزت نفس و پیشرفت تحصیلی در دانشجویان توان بخشی دانشگاه
- : ((پیاپی ۱۷) 71 علوم بهزیستی و توان بخشی تهران. مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی،
- رجبی غلامرضا و کارجوکسمایی سونا. (۱۳۹۰). بررسی ساختار تاییدی مدل دو عاملی نسخه فارسی مقیاس عزت نفس روزنبرگ. روشها و
- : (6) مدل های روان شناختی، ۲
- زارع نجف؛ دانش پژوه فرح؛ امینی مرضیه؛ رازقی محسن و فلاح زاده محمدحسین. (۱۳۸۶). رابطه وضعیت تحصیلی با سلامت عمومی و عزت
- : نفس در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شیراز. مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی، ۱۷(۱) (پیاپی ۱۷)

- سپاهی ویدا؛ نیرومند الهام؛ کشاورزی فرحناز و خشای احمد. (۲۰۱۵). بررسی عزت نفس و ارتباط آن با پیشرفت تحصیلی در دانشجویان پزشکی مقاطع پیش بالینی و بالینی. دو فصلنامه آموزش پزشکی، ۳(۱): ۳۸-۳۲
- شریفی خدیجه؛ مسعودی علوی نگین؛ تقریبی زهرا؛ سوکی زهرا؛ عسگریان فاطمه سادات و اکبری حسین. (۱۳۹۰). بررسی رابطه عزت نفس - مادران و دختران نوجوان آنها. فیض، ۱۵(۴) (پی در پی ۶۰)
- عزیزی مریم؛ خمسه فریال؛ رحیمی ابوالفضل و براتی محمد. (۱۳۹۲). بررسی ارتباط عزت نفس با افسردگی در دانشجویان پرستاری یکی از - (1) دانشگاه های علوم پزشکی منتخب تهران. روان پرستاری، ۱
- عسگری فریبا؛ میرزایی مریم؛ تبری رسول و کاظم نژاد احسان. (۱۳۹۵). بررسی وضعیت ابعاد عزت نفس در بین دانشجویان دانشگاه علوم - (2 #M00158) پزشکی گیلان. پژوهش در آموزش علوم پزشکی، ۸
- علی زاده توران؛ فراهانی محمدنقی؛ شهرآرای مهرناز و علی زادگان شهرزاد. (۱۳۸۴). رابطه بین عزت نفس و منبع کنترل با استرس ناباروری - (مسلول ۲۲) 2. (6) *JOURNAL OF REPRODUCTION AND INFERTILITY* زنان و مردان نابارور. باروری و ناباروری
- علیزاده شیوا؛ نمازی آسیه و کوچک زاده طالعی سبحانه. (۱۳۹۳). همبستگی عزت نفس و هوش هیجانی با پیشرفت تحصیلی دانشجویان مامایی. پژوهش در آموزش علوم پزشکی، ۶(۱): ۹-۱
- طالعی سبحانه. (۱۳۹۴). بررسی مقایسه ای عزت نفس در دانشجویان پرستاری و مامایی دانشگاه آزاد علیزاده شیوا؛ نمازی آسیه و کوچک زاده اسلامی رشت و همبستگی آن با موفقیت تحصیلی. آموزش پرستاری، ۴(۴): ۱۷-۲۵
- در دانشجویان. علوم پزشکی فکوری الهام؛ پیله ورزاده مطهره؛ شمسی افضل و قادری مصعب. (۱۳۹۴). ارتباط باورهای مذهبی با عزت نفس - (49) زانکو، ۱۶
- مرادی دلنیا؛ کرمی مهناز؛ قانع قشلاق رضا؛ نعمتی سیده منا و دهن فاضل. (۱۳۹۷). بررسی ارتباط عزت نفس با پیشرفت تحصیلی در - (b00432) دانشجویان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی کردستان در سال ۱۳۹۷. پرستاری، مامایی و پیراپزشکی، ۴(۲)
- میرزایی علویچه مهدی؛ رجایی نرگس؛ رضایی فرشته؛ حسن پور سمیرا؛ پیروزه راضیه و بابایی برزآبادی محسن. (۱۳۹۱). مقایسه عزت نفس، منبع کنترل و رابطه آن ها با وضعیت تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید صدوقی یزد در - سال ۱۳۹۰. مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی یزد، ۷(۱) (پیاپی ۵)

- Belsiyal C Xavier. (2015). Level of Self-Esteem among B. Sc.(N) Students in a Selected College of Nursing at Bangalore, Karnataka. *Asian Journal of nursing education and research* ۲(2): 254.
- Fredrickson Barbara, Loftus Geoffrey R, Lutz Christel و Nolen-Hoeksema Susan. (2014). *Atkinson and Hilgard's Introduction to Psychology*: Cengage Learning.
- Jenaabadi Hossein. (2014). Studying the relation between emotional intelligence and self esteem with academic achievement. *Procedia-Social and Behavioral Sciences* 114: 203-206.
- Minev M, Petrova B, Mineva K, Petkova M و Strebkova R. (2018). Self-esteem in adolescents. *Trakia Journal of Sciences* 16(2): 114-118.
- Serinkan Celalettin, Avcık Cennet, Kaymakçı Keziban و Alacaoğlu Derya. (2014). Determination of students self-esteem levels at pamukkale university. *Procedia-Social and Behavioral Sciences* 116: 4155-4158.